

2. Житловий кодекс України: Закон України від 21.04.2022 № 2215-IX *Відомості Верховної Ради, №28 ст. 573*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10#Text>

3. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII *Відомості Верховної Ради, №50 ст. 375*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

4. Кравченко О. До питання надання соціальних послуг самотнім матерям в Україні. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія* Науковий зб. НУ «Чернігівська політехніка». 2018. № 2 (12). С. 58–64.

5. Підвальна Ю., Дзьонь А. Соціальна підтримка самотніх матерів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Журнал УДПУ імені Тичини. Соціальна робота та соціальна освіта*. №1. 2018. С. 35–46.

6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 лист. 1992. № 2811-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>

7. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: постанова Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2001 р. №1751. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-%D0%BF#n16>

8. Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР: Постанова Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11.12.1984 р. №470 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/470-84-%D0%BF#Text>

9. Чеховська І. В. Соціальний захист самотніх матерів: аналіз основних положень законодавства. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. Вип. 1. 2017. С. 191–201.

10. Шевців Ю., Білецький О. Феномен самотнього материнства в Україні в умовах воєнного стану. *Молодий вчений. Соціологічні науки*. №7 (119). 2023. С. 25–30.

Зоя Зленко

*здобувач другого рівня вищої освіти
спеціальність 231 Соціальна робота,*

*ОПП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

Науковий керівник: Катерина Ігнатенко,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (м. Полтава)*

ОСОБЛИВОСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕГРОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ В ГРОМАДІ

Постановка проблеми. Важливі перетворення, які відбуваються на шляху євроінтеграції, існуванні української державності та громадянського суспільства супроводжуються сучасними змінами у соціальній політиці, соціальній сфері, практичній діяльності різноманітних соціальних інститутів. Сучасні суспільні відносини впливають значною мірою на розвиток та становлення соціальної роботи як важливої професійної діяльності. Її розвиток засновується на інтеграції засобів, зусиль, можливостей на всіх рівнях державних і неурядових організацій. Парадигма соціальної роботи базується саме на інтегрованому підході, спрямована на продуктивність, координацію, ефективність соціальних послуг.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукової літератури показує, що сучасні підходи до діяльності соціальних служб в об'єднаних територіальних громадах передбачають створення інтегрованої моделі центру надання соціальних послуг, до роботи якого залучатимуться всі наявні в громаді провайдери соціальних послуг, незалежно від форм власності. Теоретико-методологічною основою стали праці вчених, науковців, практиків в галузі розвитку інтегрованих соціальних служб в громаді, такі як О. Безпалько, О. Бражко, О. Вакуленко, Т. Голубенко, Ю. Горемикіна, Н. Горшина, С. Давтян, О. Денисюк, Я. Дубініна, О. Євсєєва, О. Єльчієва, Н. Єсіна, І. Івженко, Л. Ільчук, Л. Котова, О. Кравченко, В. Николаєва, Л. Петрухан-Щербакова, Г. Слозанська, М. Сочко, К. Сухова, Т. Усатенко, Н. Ясинська тощо.

Нові технології, які впроваджуються в об'єднаних територіальних громадах, залежать від багатьох визначних чинників, в результаті яких відбуваються зміни, а також впроваджуються новації у соціальній сфері. На процес змін значний вплив мають розроблені соціальні проекти, які реалізуються за рахунок бюджетів або при підтримці міжнародних організацій. Зазначимо, що завдяки значному рівню зацікавленості місцевої влади, переважна більшість соціальних служб продовжують ефективно функціонувати, стають передовою місцевою практикою. Соціальна робота є дуже перспективною та високорозвиненою галуззю. Тому сьогодні у сфері соціальної роботи в Україні діють: центри зайнятості та праці; соціальні служби для молоді та служби у справах неповнолітніх; кризові центри та притулки для дітей та дорослих; територіальні центри по роботі з населенням, будинки-інтернати та пансіонати; реабілітаційні центри для людей з особливими потребами для тих, хто страждає важкими захворюваннями; соціально-психологічні відділи на підприємствах, у навчальних закладах, військових частинах, установах внутрішніх справ та відбуття покарання» [4].

Соціальна робота виступає унікальним видом професійної діяльності для створення конкретних соціальних умов з метою поліпшення підвищення добробуту населення, умов життя. Місія соціальної роботи – «надавати можливість людям максимально розвивати власний потенціал, збагачувати своє життя та попереджувати виникнення дисфункцій. Професійна соціальна робота спрямована на захист людини,

вирішення її проблем та соціальні перетворення у суспільстві. Фахівці соціальної роботи, таким чином, є агентами змін у суспільстві, а також у житті окремих людей, сімей та громад, є регуляторами правових, економічних взаємовідносин особистості з державою» [1].

Сутність, зміст, форми та методи організації соціальної роботи визначаються регіональними особливостями, де проживають споживачі соціальних послуг, тобто в місті, селищі чи селі. Дослідження складових елементів системи організації соціальної роботи в громадах слід розглядати у таких «аспектах:

- визначення специфіки соціальної роботи залежно від територіальних ознак;
- демографічні показники;
- інфраструктура: освітні заклади, заклади культури, охорони здоров'я, праці і соціальної політики, соціальні служби;
- ритм життя;
- рівень економіки;
- потреби у послугах;
- ресурси соціальної роботи;
- завдання соціальної роботи» [5].

Загалом, соціальні служби надають різноманітні соціальні послуги. Поняття соціальних послуг визначено в статті 1 Закону України «Про соціальні послуги» і включає «соціальні послуги – дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають. Особи/сім'ї можуть надаватися одна або одночасно декілька соціальних послуг. Надавачі соціальних послуг – юридичні та фізичні особи, фізичні особи – підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг» [2].

Порядок організації надання соціальних послуг затверджується Кабінетом Міністрів України [4]. Соціальні послуги є «необхідними для всіх мешканців громади, тому що їх своєчасне надання сприятиме попередженню виникнення проблемних ситуацій. Наприклад, благополучні сім'ї можуть потребувати підтримки у вихованні дітей, зокрема, через надання необхідних консультацій. Мешканці громади, які належать до вразливих категорій населення (наприклад, малозабезпечені сім'ї або такі, в яких один із членів сім'ї має тяжке захворювання) можуть потребувати консультування, інших видів послуг, щоб своєчасно отримувати підтримку, вирішувати проблемні питання, та попереджувати виникнення кризових ситуацій. Особи чи сім'ї, які вже не можуть самостійно вирішити складні життєві обставини, потребують комплексної соціальної підтримки» [3, с. 4].

Отже, проблема соціального життя особи, сім'ї, яка проживає у економічних та соціальних умовах сучасної громади, є актуальною для суспільства, яке повинно розвиватися в умовах кризи. Особливо селищний та сільський сектор вирізняється

тяжкими умовами побуту та праці, порівняно низьким рівнем соціального життя. Соціальне та культурне середовище та обстановка сільської дитини має власні особливості й відрізняється від такого середовища міської дитини. З розвитком суспільства відбуваються зміни у структурі сім'ї та взаємовідносин між окремими її членами: зменшення стабільності, малодітність, послаблення традиційної ролі батька, трудова зайнятість жінок тощо певним чином змінюють взаємини між батьками та дітьми у родині.

Висновки. Реалізація головних напрямів соціальної роботи, основі інтегративного підходу у діяльності соціальних служб виступає основним призначенням інтегрованих соціальних служб як комплексу спеціалізованих соціальних служб, які створюються згідно потреб громади. Звичайно структура інтегрованої соціальної служби залежить від громади, може мати іншу кількість складових та інші види соціальних служб.

На сьогодні практично виокремлюють чотири соціальні служби, які мають обов'язково надаватись бути на рівні громади. Це служби, які здійснюють соціальний супровід, соціальну профілактику, консультування і соціальну реабілітацію. Потрібно звернути увагу на те, що «згідно законодавства, певні види соціальних послуг надаються виключно територіальними центрами соціального обслуговування або соціальними працівниками. Це такі послуги як догляд вдома, денний догляд. А деякі соціальні послуги можуть надаватись і соціальними працівниками, і фахівцями з соціальної роботи. Стандарт надання соціальних послуг є тим документом, який встановлює певні вимоги до кваліфікації особи, яка її надає, а також кола осіб, які можуть отримати таку соціальну послугу.

Список використаних джерел:

8. Соціальна робота – професія захисту та соціальних перетворень. URL:<http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/component/k2/item/2697-231-sotsialna-robota> (дата звернення 23.08.2024).

9. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 18. ст. 73.

10. Розвиток та забезпечення надання соціальних послуг на рівні громади: роз'яснення для керівників органів місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства. Міністерство соціальної політики України. 2020. 29 с.

11. Соціальна робота. Про спеціальність. URL: <https://sites.google.com/view/kmtk> (дата звернення 23.08.2024).

12. Соціальна робота в сільській місцевості та великому місті. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-12090.html> (дата звернення 22.08.2024).